



OBSERVATORI
DEL SISTEMA
UNIVERSITARI

EL PRESTIGI DEL SISTEMA UNIVERSITARI CATALÀ, LA MOLT ALTA PRODUCTIVITAT EN RECERCA DE LES SEVES UNIVERSITATS PÚBLIQUES I EL PES SIGNIFICATIU DE LES ACTIVITATS DE TRANSFERÈNCIA **CONTRASTEN** AMB UNA TAXA D'ESCOLARITZACIÓ UNIVERSITÀRIA BAIXA, UNA OFERTA DOCENT EXCESSIVA, UN FINANÇAMENT PÚBLIC ESCÀS I UNA PLANTILLA DE PROFESSORAT EN PRECARI.

- La producció i la productivitat científiques són les més altes d'Espanya. La transferència també es situa a la franja alta.
- La taxa d'escolarització universitària de la població catalana de 18-24 anys d'edat és de les més baixes d'Espanya, i tan sols supera a les de Canàries, Ceuta, Melilla i Balears. A més, l'accés al sistema és desigual, a favor de l'estudiantat de famílies amb nivells alts de renda i de formació.
- La subvenció pública per estudiant és la menor d'Espanya, amb l'única excepció de la Comunitat de Madrid.
- La plantilla de personal docent i investigador és la més baixa d'Espanya en relació amb el nombre d'estudiants, i té les taxes de temporalitat i de dedicació a temps parcial més altes.
- Més de la meitat del personal supera els 50 anys d'edat, amb una baixa presència de personal jove en les primeres etapes de la carrera acadèmica.

Barcelona, 21 de juny de 2022. Un informe de l'Observatori del Sistema Universitari analitza les característiques del sistema universitari català i en posa de manifest algunes singularitats en relació amb els sistemes de les altres comunitats autònomes.

*L'Observatori del Sistema Universitari ha presentat avui l'informe **El sistema universitari català: dades i singularitats. Què s'hi ha de preservar, què s'hi ha de corregir.** L'informe, elaborat a partir de dades oficials i públiques constata, en relació amb el sistema universitari català:*

- Els bons resultats de l'activitat acadèmica de les universitats públiques, que gaudeixen de prestigi i, en general, tenen un nivell comparable a les d'altres països de l'entorn.
- En particular, les universitats públiques són responsables del 96 % de les

publicacions de recerca de tot el sistema català, que, en conjunt n'aporta un 20,8 % del total del sistema universitari espanyol. El sistema català és el de major producció (un 20,3 % més que la comunitat autònoma que la segueix) i de major productivitat (un 39,0 % més que la que la segona).

- Els centres CERCA competeixen amb les universitats en l'assignació de PDI i de recursos financers públics.
- L'import dels contractes de transferència representa un 20,3 % del total espanyol, amb el valor més alt entre totes les comunitats autònomes, que supera en un 24,9 % el de la segona. En canvi, en termes de productivitat, Catalunya és la 4a, un 34,6 % per sota de la primera.
- La presència important de les universitats privades (5 de 12), entre les quals n'hi ha dues subvencionades amb fons públics. La proporció sobre el total d'aquestes universitats privades mostra una tendència creixent en els darrers anys, paral·lelament a una caiguda en la taxa d'accés a les universitats públiques.
- El nivell d'escolarització universitària és baix, relativament a la població total i a la població de 18-24 anys d'edat. Pel que fa a la taxa de població entre 18 i 24 anys resident a Catalunya matriculada en universitats presencials de tot Espanya, en estudis de grau o de màster, la de Catalunya només supera les de Balears, Canàries, Ceuta i Melilla.
- L'accés al sistema és desigual, a favor de l'estudiantat de famílies amb nivells alts de renda i de formació que són un 26 % del total, però tenen una presència a les universitats del 46 %.
- El finançament públic se situa entre els més baixos de totes les comunitats autònomes, tant si es considera la subvenció per estudiant –que, al 2019 (5.306 €), només superava la de la Comunitat de Madrid i era un 55,4 % de la de La Rioja–, com la relació amb el PIB, 0,38 %, sols per sobre de Navarra i Balears.
- Els preus públics han sigut els més cars d'Espanya, especialment des de 2012. Les rebaixes dels darrers anys han millorat la posició de Catalunya a aquest respecte, però els preus encara se situen entre els més alts.
- El 2019 els ingressos per preus públics per estudiant (2.196 €) eren, amb diferència els més alts d'Espanya, un 19,3 % per sobre dels de Madrid, la comunitat autònoma que la segueix, i 2,59 vegades més grans que els d'Andalusia, on aquest tipus d'ingressos són els menors.
- El nombre de graus és relativament més abundant (555 graus presencials el curs 2021-2022) i creix més ràpidament que en les altres comunitats autònomes. La diversificació d'aquesta oferta de títols pot derivar en una

especialització impròpia dels graus i, en tot cas, implica un augment dels recursos necessaris per a la docència.

- Hi ha una doble via (funcionarial i laboral) en la carrera docent del personal docent i investigador (PDI). El govern de la Generalitat incideix en la selecció del PDI, via els programes Serra i Húnter i ICREA.
- La relació estudiants/PDI (curs 2020-2021, al qual es refereixen també les altres dades sobre el PDI) és la més alta d'Espanya: 15,60, un 62,5 % més gran que la ràtio de Cantàbria (9,60).
- La plantilla de PDI de les universitats públiques catalanes és la de major proporció de personal a temps parcial (61 %) i la segona amb major proporció de personal temporal (62,4 %), superada només per la de Balears.
- La majoria del PDI té 50 anys o més. Només un 3,6 % (1,4 % si es consideren els equivalents a temps complet) en té menys de 30.
- Quant al personal d'administració i serveis (PAS), la ràtio PDI/PAS és la més baixa d'Espanya i reflecteix, com la d'estudiants/PDI, l'escassetat de personal docent i investigador. La d'estudiants/PAS se situa entorn de la mitjana estatal. Nivells relativament alts de dedicació a temps parcial del PAS.
- Hi ha unes relacions harmòniques entre el govern de la Generalitat i les universitats públiques, que mostren poca propensió a reivindicar obertament un millor tracte pressupostari.

Els bons resultats del sistema, obtinguts en condicions molt adverses, només semblen explicables per la motivació i la dedicació del personal, del qual no es pot esperar que pugui mantenir indefinidament un esforç com el que ha estat duent a terme aquests darrers anys i que certament no podrà fer el que es vagi jubilant forçosament, per raó d'edat, o voluntàriament, quan compleixi les condicions per tenir-hi dret.

El sistema universitari català presenta prou problemes significatius per justificar una reflexió i un debat sobre el seu paper en la nostra societat i els seus trets característics. Segur que alguns s'han de preservar. Però no és menys cert que n'hi ha que requereixen correccions profundes i, en alguns casos, ràpides, sense les quals es pot témer que els trets positius que predominen en les seves activitats pateixin un deteriorament significatiu en poc temps.